

Rek. 28/2022 Norden som ledende i Europa på fangst, transport og lagring af CO₂ (CCS)

Rekommandationen har følgende ordlyd

Udvalget for et Holdbart Norden under Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udvikle en nordisk CCS strategi/samarbejdsprogram med henblik på å gjøre Norden til ledende kompetanse-region på fangst, transport og lagring av CO₂

Ovenstående uddybes i baggrundsbeskrivelsen for rekommandationen, idet det her står, at

Arbeidet bør ende opp i en felles Nordisk strategi som løfter Norden til kompetansehub for CCS/CCUS. Dette arbeidet bør munne ut i:

- Noen felles målsetninger
- Nordisk datagrunnlag
- Kartlegging av forskningsmiljø
- Vurdere hvor det er behov for ytterligere FOU
- Kartlegging av pågående prosjekt
- Kartlegging av forretningspotensiale
- Vurdering av potensielle verdikjeder
- Gjennomgang av virkemiddelapparatet i de nordiske landene

Svar fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd har i sin Vision 2030 et stort fokus på et grønt Norden, og herunder at hjelpe landene på vej mod carbon neutralitet. Fangst, lagring, og brug af CO₂ (CCUS) anses i alle de nordiske lande som en nødvendig del af løsningen for at kunne realisere carbon neutralitetsmålsætninger.

De nordiske energiministre er meget opmærksomme på, hvor vigtigt dette er, og ministrene har derfor vedtaget et samarbejdsprogram for perioden 2022 til 2024, hvor CCUS har en fremtrædende plads, og som tydeligt beskriver det nordiske samarbejde om "Carbon Capture, Usage and Storage" (CCUS). Heri fastslår ministrene blandt andet at:

"Nordisk samarbejde om kulstofopsamling, -lagring og -brug (Carbon Capture, Utilization & Storage, CCUS) vil blive vigtigt for ambitionen om at opnå karbonneutralitet i 2050. I Norden og nordsøregionen har man konstateret, at der er potentiale til at udvikle en CCUS-kæde i fuld skala med fungerende transportruter og lagringsinfrastruktur." Endvidere

hedder det i samarbejdsprogrammet, at det vil være vigtigt med en *”fortsat indsats inden for kulstofopsamling, -lagring og -anvendelse (CCUS)”*, og man konstaterer, at *”I Norden og nordsøregionen har man konstateret, at der er potentiale til at udvikle en CCUS-kæde i fuld skala med fungerende transportruter og lagringsinfrastruktur. (...)”*

Det nordiske samarbejde inden for energisektoren har således i regi af Nordisk Energiforskning (NEF) etableret et voksende samarbejde med fokus på CO₂ fangst, lagring og brug (CCUS). Samarbejdet omfatter følgende komponenter:

En nordisk netværksgruppe for CCUS (NgCCUS)

Denne netværksgruppe bestående af nationale eksperter har eksisteret siden 2018 og omfatter også de baltiske lande. Netværkets medlemmer har to årlige møder og afholder årligt en række workshops og seminarer. Medlemmerne har således ofte kontakt med hinanden og udbytter tætte forbindelser mellem eksperter og myndigheder i landene.

NgCCUS arbejder efter et fælles mandat, som har til formål at fremme informationsudveksling og samarbejde om decarbonisering med fokus på CCUS-udviklinger og relevante politikker; at stimulere udvikling og spredning af ny viden om CCUS med fokus på alle teknologier og systemløsninger; at facilitere dialog om CCUS og relaterede politikudvikling, herunder EU-regulering og udarbejdelse af fælles anbefalinger til disse; at vurdere hvordan nordiske, baltiske og EU's strategier kan spille sammen og forstærke hinanden; samt at forberede samarbejdsforslag til Embedsmandskomiteén for energi (EK-E) under Nordisk Ministerråd.

NgCCUS har bevilling fra EK-E på ca. ½ MDKK til at fortsætte arbejdet i 2023, med planer om yderligere samarbejde i 2024.

Baltic Carbon Forum

Dette årlige møde samler eksperter, myndigheder og embedsmænd fra landene rundt om Østersøen, og dermed også i høj grad fra de nordiske lande, for at drøfte CCUS. Der er tale om et velbesøgt to-dages seminar, senest afholdt i oktober måned 2022 i Kaunas, Litauen.

Hydrogen, electrofuels, CCU and CCS in a Nordic context

Nordisk Energiforskning (NEF) har i 2022 publiceret en rapport om CCU og CCS i nordisk sammenhæng. Rapporten har klare anbefalinger til et styrket nordisk samarbejde. Et link til rapporten findes her:

<https://www.norden.org/en/publication/hydrogen-electrofuels-ccu-and-ccs-nordic-context>

Derudover har miljø- og klimasektoren (MK) under visionsprojektet *Klimatomställning i Norden* gennemført webinars om CCS, som har født ind til en rapport om *Regelverk för CCS i Norden* (AP2022), som udarbejdes af MK-sektorens arbejdsgruppe for miljø-økonomi (NME). Rapporten ventes udgivet i marts 2023.

NEF-rapportens anbefalinger har i vidt omfang sammenfald med de anbefalede samarbejdsområder indeholdt i nærværende rekommandation. NEF, NMR-Sekretariatet og EK-E har løftet rapportens anbefalinger op i en række relevante møder og sammenhænge, men anbefalingerne har endnu ikke været drøftet på ministerniveau i energisektoren, bl.a. på grund af et aflyst energiministermøde ultimo 2022.

Der eksisterer således allerede et godt forankret samarbejde mellem de nordiske lande angående CCUS, inkl. de baltiske lande. Endvidere eksisterer der et godt afsæt for et uddybende nordisk samarbejde med afsæt i anbefalingerne i nærværende rekommandation og NEF-rapportens anbefalinger om styrket samarbejde.

Nordisk Råds rekommandation og nærværende svar vil tilgå EK-E medlemmerne og energiministrene med anbefaling om at drøfte rekommandationens og NEF-rapportens anbefalinger til et styrket eller udvidet nordisk samarbejde om CCUS på et af sektorens kommende møder i 2023, og da tage stilling til, hvordan disse anbefalinger bedst adresseres og eventuelt tages videre i det nordiske samarbejde om CCUS.

Nordisk Ministerråd anser dermed at rekommandationen er besvaret.